

Adjektiva I. a II. deklinace (shrnutí)

Týden 5 (Část 1)

A large, dark blue, diagonal shape that starts from the bottom left corner and extends towards the top right corner, covering the lower half of the slide.

1. Jak vypadá slovníkový tvar adjektiva I. a II. deklinace?
2. Co myslíte, že znamená pojem „trojvýchodná“ adjektiva?
3. Jak skloňujeme adjektiva I. a II. deklinace?

sg.	M	F	N
nom.	palātīn-us	palātīn-a	palātīn-um
gen.	palātīn-ī	palātīn-ae	palātīn-ī
akuz.	palātīn-um	palātīn-am	palātīn-um
abl.	palātīn-ō	palātīn-ā	palātīn-ō
pl.			
nom.	palātīn-ī	palātīn-ae	palātīn-a
gen.	palātīn-ōrum	palātīn-ārum	palātīn-ōrum
akuz.	palātīn-ōs	palātīn-ās	palātīn-a
abl.	palātīn-īs	palātīn-īs	palātīn-īs

Adjektiva III. deklinace

Týden 5 (Část 2)

Základní charakteristika

adjektiva III. deklinace můžeme rozdělit do tří typů:

- ❖ **trojvýchodná** – v nominativu singuláru existuje specifický tvar adjektiva pro každý rod
 - Např. *acer* (M), *acris* (F), *acre* (N)
- ❖ **dvojvýchodná** – maskulina a feminina sdílí jeden tvar nominativu, neutra mají zvláštní vlastní tvar
 - Např. *nasalis* (M, F), *nasale* (N)
- ❖ **jednovýchodná** – nominativ singuláru je stejný pro všechny rody
 - Např. *simplex* (M, F, N)
 - POZOR: jednovýchodná adjektiva mají ve slovníkovém tvaru genitiv, který má stejnou koncovku jako nom. sg. feminin u trojvýchodných adjektiv (*simplex*, *icis*)

	M	F	N
Trojvýchodná	-er	-(e)ris	-(e)re
Dvojvýchodná	-is	-is	-e
Jednovýchodná	-ex -ns -ceps -es	-ex -ns -ceps -es	-ex -ns -ceps -es

Skloňování adjektiv III. deklinace

- ❖ tvary adjektiv III. deklinace ve spojení se substantivy mužského nebo ženského rodu:
 - podle vzoru *auris*
 - s výjimkou ablativu singuláru, kde mají koncovku *-ī* místo *-e*
- ❖ tvary adjektiv III. deklinace ve spojení se substantivy středního rodu:
 - podle vzoru *rēte*

Skloňování adjektiv III. deklinace: *acer, acris, acre*

sg.	M	F	N
nom.	āc-er	ācr-is	ācr-e
gen.	ācr-is	ācr-is	ācr-is
akuz.	ācr-em	ācr-em	ācr-e
abl.	ācr-ī	ācr-ī	ācr-ī
pl.			
nom.	ācr-ēs	ācr-ēs	ācr-ia
gen.	ācr-ium	ācr-ium	ācr-ium
akuz.	ācr-ēs	ācr-ēs	ācr-ia
abl.	ācr-ibus	ācr-ibus	ācr-ibus

Skloňování adjektiv III. deklinace: *nasalis, e*

sg.	M	F	N
nom.	nāsāl-is	nāsāl-is	nāsāl-e
gen.	nāsāl-is	nāsāl-is	nāsāl-is
akuz.	nāsāl-em	nāsāl-em	nāsāl-e
abl.	nāsāl-ī	nāsāl-ī	nāsāl-ī
pl.			
nom.	nāsāl-ēs	nāsāl-ēs	nāsāl-ia
gen.	nāsāl-ium	nāsāl-ium	nāsāl-ium
akuz.	nāsāl-ēs	nāsāl-ēs	nāsāl-ia
abl.	nāsāl-ibus	nāsāl-ibus	nāsāl-ibus

Skloňování adjektiv III. deklinace: *simplex, icis*

sg.	M	F	N
nom.	simplex	simplex	simplex
gen.	simplic-is	simplic-is	simplic-is
akuz.	simplic-em	simplic-em	simplex
abl.	simplic-ī	simplic-ī	simplic-ī
pl.			
nom.	simplic-ēs	simplic-ēs	simplic-ia
gen.	simplic-ium	simplic-ium	simplic-ium
akuz.	simplic-ēs	simplic-ēs	simplic-ia
abl.	simplic-ibus	simplic-ibus	simplic-ibus

Skloňování adjektiv III. deklinace

Výjimky

- ❖ některá adjektiva nejsou i-kmenová, tzn. v abl. sg. mají -e, v gen. pl. -um, v nom. a akuz. pl. u neuter -a
- ❖ jsou to:
 - *biceps*
 - *triceps*
 - *quadriceps*
 - *teres*
 - *degener*
 - *decolor*
 - *versicolor*
 - *nephrogenēs* (m.+ f.),
nephrogenes (n.)

Odvozování adjektiv příponami s významem příslušnosti/vztahu k určité anatomické struktře

latinská adjektiva s významem příslušnosti/ vztahu

- ❖ odvozují se od genitivního kmene substantiva připojením přípon:
 - *-ālis, -āle/ -āris, -āre*

řecká adjektiva s významem příslušnosti/ vztahu

- ❖ odvozují se od genitivního kmene substantiva připojením přípon:
 - *-icus, -ica, -icum*
 - *-eus, -ea, -eum*

Cvičení: Odvodte adjektiva ze substantiv

1. *larynx*
2. *musculus*
3. *paries*
4. *hepar*
5. *ulna*
6. *latus*
7. *cranium*
8. *vertebra*
9. *pectus*
10. *caput*
11. *abdomen*

1. *laryngeus, ea, eum*
2. *muscularis, e*
3. *parietalis, e*
4. *hepaticus, a, um*
5. *ulnaris, e*
6. *lateralis, e*
7. *cranialis, e*
8. *vertebralis, e*
9. *pectoralis, e*
10. *capitalis, e*
11. *abdominalis, e*